

	Pöytäkirja	VN/27438/2023
TIO / TTI	29.11.2023	Julkinen

EU:n datasäädöksen täytäntöönpanoa tukevan työryhmän 2. kokous 15.11.2023

Aika: keskiviikko 15.11.2023 klo 12.15-13.45

Paikka: Eteläesplanadi 4, kokoustila 5 ja Teams-yhteys

Osallistujat:

Puheenjohtaja:
Anna Wennäkoski, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Jäsenet:
Antti Helin, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Santtu Viiman, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Hannele Timonen, johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
Laura Varjokari, ylitarkastaja, Tietosuojavaltuutetun toimisto
Kristiina Vainio, erityisasiantuntija, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Tuomas Rentola, johtava asiantuntija, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Iida Alén, erityisasiantuntija, Digi- ja väestötietovirasto
Timo Koskimäki, kansainvälisten asioiden johtaja, Tilastokeskus
Päivi Karkkola, lakimies, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Jarmo Riikonen, lakimies, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Sihteerit:
Lotta Engdahl, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö
Merita Erkkilä, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Poissa: OKM edustaja

1. Kokouksen avaus, esityslistan hyväksyminen ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen, esityslista ja edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

Puheenjohtaja antoi lyhyen ajankohtaiskatsauksen datasäädöksen tilanteesta. Säädöstekstin juristilingvistivaihe on nyt ohi ja tekstiin tuli vain kielellisiä muutoksia, eikä velvoitteisiin tullut enää tässä vaiheessa muutoksia. Euroopan parlamentti hyväksyi ehdotuksen täysistuntonsa äänestyksessä 9.11.2023. Neuvoston äänestys on 27.11 ja joulukuussa kummatkin osapuolet allekirjoittavat säädöksen.

LVM on aloittanut erilliskeskustelut työryhmän edustajien kanssa. Tarkoituksena syventyä tiettyihin erityiskysymyksiin, joita työryhmässä ei ehditä käsitellä.

2. Kommenttipuheenvuorot

a) Sopimusehtojen valvonta

Jarmo Riikonen (Traficom) esitteli sopimusten ja sitoumusten ehtojen valvonnan osana teleoperaattoreiden huomattavan markkinavoiman valvontaa.

Riikonen kävi läpi ehtojen valvontaa, mm. laajakaistamarkkinoiden ja radio- ja TV-lähetyspalveluiden osalta. Valvonnassa vaadittava arviointi vaatii paljon aiheen ja sopimustilanteiden tuntemusta, substanssiaiheen kaupallista ja teknistä tuntemusta ja merkittävää panostusta taustatyöhön (mm. hankittu konsulttiselvityksiä markkinoista ja hinnoista). Tällaista osaamista ja valvontaa ei voi suoraan monistaa muiden substanssialojen valvontaan. Lisäksi työ vaatii paljon myös ylläpitämistä ja useampien henkilöiden HTV-panosta. Se vaatii myös markkinatoimijoiden panostusta, ja että he antavat näkemyksiään aiheesta. Kului jonkin verran aikaa, että käytäntö saatiin toimimaan.

Keskustelussa tuotiin ilmi, että datasäädös on laaja kokonaisuus, eikä rajoitu sopimusehtojen valvontaan. Sopimusehtoja koskien säädöksessä on kuitenkin oma artikkelinsa. Koska kaikkea ei voi valvoa samalla tavalla, tulee valita sopiva tapa ja taso, millä toimintaa valvotaan.

Kokouksessa esitetyt diat on ryhmän [Tiimeri-tilassa](#).

b) Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) tehtävät

Kristiina Vainio kertoi Kuluttaja-asiamiehen näkökulmia datasäädökseen.

(Kilpailuasioiden vastuhenkilö on työryhmän jäsen Tuomas Rentola.)

Vainio kävi läpi KKV:n tämänhetkiset vastualueet. KKV (kuluttaja-asiamies) valvoo kuluttajan oikeuksia kollektiivisesti, eli he eivät käsittele yksittäisiä ilmoituksia tai tiettyä tuotetta. Valvonnan fokuksena on elinkeinoharjoittajan ja kuluttajan suhde. Kuluttaja-asiamiehellä ei ole toimivaltaa yritysten välisiin suhteisiin. Kuluttaja-asiamiehen valvonnan prioriteettiperiaatteet määrittelevät minkälaisia asioita he nostavat tarkasteluun. Asiat tarkastellaan ns. priorisointiperiaatteiden näkökulmasta (kuluttaja-haittoja, ennakkopäätösarvo ja kurinpito).

Käytiin myös läpi sopimusehtojen valvontaa, kuluttajaneuvontaa ja kuluttajariitalautakunnan työtä. Nostettiin esiin, että viraston resurssit ovat suhteellisen pienet etenkin mitä tulee tehtyjen ilmoitusten/yhteydenottojen määrään (n. 45 000 yhteydenottoa kuluttajaneuvontaan ja n. 5000 kuluttaja-asiamiehelle vuodessa).

Keskustelussa pohdittiin datasäädöksen kuluttajiin liittyviä toimivaltakysymyksiä. Myös yhteistyövelvoitteita ja datapyyntöihin liittyviä selvitystehtäviä on datasäädöksessä. Pohdittiin millä viranomaisilla on näihin tehtäviin toimivaltaa.

Kokouksessa esitetyt diat on ryhmän [Tiimeri-tilassa](#).

c) Tietosuojan valvonta

Laura Varjokari kertoi tietosuojavaltuutetun toimiston valtuuksista, jotka jakautuvat hyväksymis- ja neuvontavaltuuksiin, tutkintavaltuuksiin sekä korjaaviin toimivaltuuksiin. Käytiin myös läpi henkilötietojen määrittelmää, ja kysymystä henkilötietojen erottamisesta muusta datasta. Lisäksi Varjokari kertoi käyttötarkoitussidonnaisuuden roolista tietojen käsitteilyssä. Haasteena nähtiin etenkin valvonta ja resurssit.

Kokouksessa esitetyt diat on ryhmän [Tiimeri-tilassa](#).

3. Säädöstekstin kotiläksyn kommenttien läpikäynti

Käytiin keskustelua kunkin ryhmän jäsenen säädöstekstiin tehdyistä kommentteista.

- VM nosti esiin datasäädöksen V luvun ja kysymyksen siitä, miten data suhteutuu julkisuuslakiin ja avoimen datan direktiiviin. Mainittiin myös arkistointilainsäädäntö ja kysymys asiakirjojen (datan) hävittämisestä.
- TEM ilmoitti, että DMA:ssa säädettyihin portinvartijayrityksiin liittyen ei ole kommentoitavaa datasäädökseen.
- KKV ilmoitti kommentoineensa lukua II yritysten ja kuluttajien välisen datan jakamisen valvontaa koskevista kysymyksistä sekä nosti esiin huolen oikeuskäytännön roolista.
- DVV nosti esiin kysymyksen määrittelmästä, etenkin datankäsittelypalvelujen määrittelmän ja asetuksen laajuuden sekä viranomaisvelvoitteet.
- Nostettiin esiin myös kyberturva.
- Traficom toi esille sähköisen viestinnän palvelulakiin liittyvät kysymykset ja viranomaisten valvontavelvoitteet sekä kysymyksen valituskana- vasta. Nostettiin myös esiin, se, että osassa viranomaistehtäviä voisi olla mahdollisesti rinnakkaisia toimivaltuuksia.
- KKV nosti esiin markkinoiden määrittelyn ja kilpailutilanteen määrittelyn hankaluuden verkkoon liittyvien tuotteiden välillä.
- TSV nosti esiin yhteistyön määrittelyn tarpeellisuuden, sillä ilman tarkkaa sanatukea itse säädöksestä, yhteistyö voisi olla hankalaa, etenkin rajat-ylittävissä tilanteissa. Esiin nousi myös datakoordinaattorin rooli.
- Tilastokeskus toi myös esiin määrittelmät. Tilastoja koskien painotettiin erityisesti datasäädöksen lukua V ja sitä, miten datasäädöksen kirjaukset suhteutuvat julkisuuslakiin ja erityisesti tietojenkäsittelypalveluihin ja

datan uudelleenkäyttöön. Tuotiin esiin, että EU:n tilastoasetusta uudistetaan parhaillaan.

Sovittiin, että pilvipalvelut otetaan seuraavan kokouksen aiheeksi.

4. Datasäädöksen viranomaisvelvoitteiden taulukon läpikäynti

Ajanpuutteen vuoksi viranomaisvelvoite-tilukkoa ei ehditty käydä läpi, mutta ao. työ on käynnissä ja jatkuu. Sovittiin, että työryhmän jäsenet käyvät täyttämässä taulukkoa edelleen.

5. Selvitysluonnoksen kommenttien läpikäynti

Ajanpuutteen vuoksi selvitysluonnoksen kommentteja ei ehditty käydä läpi tarkemmin. LVM on tarkentanut joitakin kommentoitavia kohtia. Lisäksi LVM on aloittanut kartoituksen datasäädökseen mahdollisesti liittyvästä lainsäädännöstä, jota on listattu erilliseen dokumenttiin. Dokumentti löytyy [Tiimeri-tilasta](#). Sovittiin, että näihin palataan (erillisellä viestillä).

Työryhmässä nostettiin esiin toive työnjaon selkeämmästä hahmottamisesta ja tarve tarkemmalle selvitykselle siitä, mihin kunkin ministeriön lainsäädäntöön datasäädös saattaa vaikuttaa. Tällöin myös kommentointi tekstiluonnoksiin, erityisesti arviomuistioon, olisi helpompaa.

6. Muut asiat

Muissa asioissa LVM kertoi, että konsulttitoimeksiannon tarjouspyyntöön ei saatu yhtään tarjousta, joten LVM on aloittanut suoraan hankintatimet asian eteenpäin viemiseksi.

Seuraava kokous on merkitty torstaille 14.12. klo 9.00-10.30, mutta esiin nousi toive etsiä mahdollinen toinen kokousaika. LVM lähettää kokousajasta erillisen kyselyn työryhmän jäsenille.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13:55